

Výcvik letců útvárů frontového letectva k překonávání PVO nepřítele

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálmajora N. Davydova a plukovníka A. Avtuchova, uveřejněný v „Informačním sborníku štábu a technického výboru spojených ozbrojených sil“ čis. 14/1977.

Frontové letectvo v soudobých operacích plní bojové úkoly v podmínkách aktivního působení protivzdušné obrany nepřítele, která má různé soudobé prostředky vedení boje se vzdušnými cíli.

Na tom, jak úspěšně se ji našemu letectvu podaří překonat, v mnoha směrech závisí splnění bojových úkolů. Nedocení možnosti PVO nepřítele vede často k nepodstatným ztrátám bojové techniky a leteckého personálu. Zkušenosti z války ve Vietnamu a na Blízkém východě potvrzují, že velké ztráty letectva měly ty strany, které nedoceníly možnosti soudobých prostředků PVO a které používaly letectvo bez ohledu na vzniklou situaci.

Velení armád států — účastníků bloku NATO věnují značnou pozornost zvýšení účinnosti sil a prostředků protivzdušné obrany vojsk. Jsou toho názoru, že pozemní vojska mohou jen tehdy úspěšně plnit úkoly, budou-li spolehlivě bráněna před údery vzdušného nepřítele. Přitom za hlavní aktivní prostředky PVO vojsk považují protiletadlové raketové komplexy a stíhací letectvo. Kromě toho k boji se vzdušnými cíli široce používají protiletadlové dělostřelectvo a kulomety, dále prostředky radioelektronického boje.

Armády států NATO věnují velké úsilí vytvoření a zdokonalování protivzdušné obrany vojsk na bojišti, která by odpovída-

la soudobým požadavkům boje se vzdušným nepřítelem, především v malých a velmi malých výškách. Pracují na projektech nových a na modernizaci zastaralých komplexů PVO, na zdokonalování jejich organizace a bojového použití. Ke zvýšení účinnosti boje s nízkými letícími cíli jsou v pozemním vojsku vytvářeny smíšené jednotky protiletadlových raketových komplexů a malorázového protiletadlového dělostřelectva.

V soudobých podmínkách vedení bojové činnosti je překonávání PVO nepřítele nejdůležitější podmínkou úspěšného splnění bojových úkolů útvary a svazky frontového letectva.

Musíme ji organizovat pro každý bojový let skupin i jednotlivých letounů a uskutečňovat ji s využitím různých taktických způsobů a zabezpečujících opatření.

Mezi hlavní taktické zásady překonávání nepřátelské PVO frontovým letectvem patří:

- let na nejvýhodnější trati letu a vyhnout se prostorům, nejspolehlivěji bráněným protiletadlovými prostředky PVO;

- určení nejvýhodnějších bojových sestav a využívání nejvhodnějších výšek a profilu letu, které zabezpečí průlet letounů mimo prostory radiolokačního pozorování nepřítele a jejich nejmenší zranitelnost;

— použití protiraketového, protiletadlového a protistíhacího manévru v prostoru palby prostředků PVO.

Mezi zabezpečující opatření patří:

— zjištění uskupení a charakter bojové činnosti sil a prostředků PVO nepřítele;

— radioelektronické umlčení jeho sy-

stému velení vojskům a zbraním PVO;

— zničení prostředků PVO na trati letu a v prostoru cíle (bojové činnosti);

— stíhací ochrana bojových sestav skupin jiného druhu letectva před útokem stíhacích letounů nepřítele;

— klamná a maskovací činnost.

Otázky organizace výcviku letců k překonávání PVO nepřítele zahrnují opatření, která můžeme rozdělit do tří hlavních skupin:

1. Příprava a zdokonalování výcvikové základny.

2. Teoretické studium prostředků PVO nepřítele a způsobů jejího překonávání.

3. Praktický výcvik letců k manévru v průběhu letu k překonávání činnosti prostředků nepřátelské PVO.

Tyto úkoly mohou být plněny postupně nebo paralelně v souladu s plněním úkolů letecké přípravy.

Přípravu a zdokonalování výcvikové základny je účelné dělat včas a neustále. Opatření s tím spojená by měla zahrnovat řešení těchto hlavních organizačně metodických otázek:

— včasné a cílevědomé vybavení učeben názornými pomůckami;

— udržování leteckých trenažérů v provozu;

— výběr a přípravu instruktorů a vedoucích školení;

— určení prostorů pro vzdušné střelby, manévry a přepad vzdušných cílů;

— vybudování cvičišť s pozemními prostředky PVO pravděpodobného nepřítele;

— organizaci součinnosti se sousedními leteckými, protiletadlovými raketovými a dělostřeleckými útvary ke společnému procvičení jednotlivých úkolů;

— zabezpečení leteckých útvarů, velitelských stanovišť a míst navedení nutnými prostředky k překonávání PVO.

K dosažení názornosti při studiu prostředků PVO pravděpodobného nepřítele je účelné vybavit učebny taktické (předběžné) přípravy různými (elektrizovanými) tabulemi a maketami, které zobrazují reálnou protivzdušnou obranu pravděpodobného nepřítele a reliéf terénu v prostoru možné bojové činnosti, dále schémata, která zobrazují prostory zjištění vzdušných cílů v závislosti na výšce a předpokládaných směrech letu. Kromě toho mohou být připraveny odpovídající obrazy a tabule s takticko-technickými daty pro-

středků PVO a návody k použití nejvýhodnějších způsobů jejich překonávání v různých podmínkách bojové situace s přihlédnutím ke slabým a silným stránkám systému PVO nepřítele.

Dostatek provozuschopných a soudobých trenažérů a leteckých útvarů umožňuje vysoce přesně vykonávat dynamiku letu k překonávání PVO a zabezpečuje formování pevných návyků potřebných ke splnění odpovídajících manévru. Přitom účinně využívání trenažérů k procvičení činnosti letce k protiraketovému, protiletadlovému dělostřeleckému a protistíhacímu manévru umožňuje snížit počet letů k výcviku ve vzduchu. Kromě toho použití trenažérů při výcviku umožňuje instruktorovi rozdělit složitou činnost, kterou má plnit cvičící v průběhu letu, na jednotlivé prvky a procvičovat každý z nich samostatně. K účinnému využití trenažérů při výcviku bylo by vhodné vybavit dosavadní přístroje světelnou, zvukovou a speciální signalizací k imitaci práce radiolokačních prostředků nepřítele. Návky je nutné organizovat podle speciálně rozpracovaných programů, které odpovídají dosažené úrovni přípravy letců.

Pro praktický výcvik letců má dále velký význam vybudování cvičišť s pozemními prostředky PVO nepřítele. Za výhodných podmínek je účelné v prostoru cvičiště (na hlavních směrech přiletu letounů na cvičiště) rozmístit protiletadlové raketové a dělostřelecké útvary (jednotky). Tím vytvoříme reálné podmínky pro takový manévry letce, který zabezpečí úspěšné překonávání těchto prostředků a účinné zničení objektů na cvičišti. Kromě toho je účelné maximálně využívat protiletadlové raketové a dělostřelecké útvary a stíhací letectvo, dislokované v prostoru letů, organizovat s nimi těsnou součinnost ke společnému procvičení jednotlivých úkolů k překonávání prostředků PVO, odesílat na jejich velitelská stanoviště vlastní představitele k určování účinnosti používaných manévru letců k překonávání systémů PVO.

Zvláštní pozornost musíme věnovat přípravě prostředků objektivní kontroly, kte-

ré nám umožňují správně zhodnotit účinnost používaných manévru letce k překonání prostředků PVO. K tomu můžeme používat různé přístroje [záznam na filmech automatických zápisů na cvičných raketách a trenažérech, fotografie obrazovek radiolokátorů, magnetofonové záznamy rádiové korepondence a prostředky objektivní kontroly na protiletadlových raketových komplexech]. Ke zvýšení kvality analýzy splnění různých druhů manévru na učebnách (kabinetech) objektivní kontroly je účelné mít odpovídající přístroje, fotokopie a speciální šablony.

Teoretická příprava a studium prostředků PVO pravděpodobného nepřítele a způsobů jejich překonání se uskutečňuje v systému velitelské přípravy podle speciálního plánu, rozpracovaného diferencovaně pro každý druh frontového letectva. Je účelné, aby plán obsahoval postupné zvládnutí otázek spojených s určením nejvýhodnějších tras a profilů letu, bojových sestav skupin a úkolů s plněním protistíhacího, protiraketového a protiletadlového dělostřeleckého manévru. Zaměstnání je účelné zahajovat studiem prostředků PVO nepřítele, jejich takticko-technických dat, možností zjišťování přepadu a ničení vzdušných cílů. Studium prostředků PVO můžeme organizovat podle fotografií, obrazů, maket a jejich pozorováním ve vzduchu na leteckých a dělostřeleckých cvičištích. V dalším studujeme organizaci, systém velení, silné a slabé stránky prostředků PVO, způsoby a formy jejich účinného překonávání.

V průběhu studia teoretických otázek bychom měli soustředit zvláštní pozornost na ujasnění fyzické podstaty bojové činnosti prostředků PVO a působení na ně manévrem letounů, rušením a prostředky ničení v dynamice vedení bojové činnosti, dále na zvládnutí metod propočtu parametrů manévru vedeného v průběhu letu v komplexu s použitím prostředků radioelektronického boje.

Na hlavní organizační formy zaměstnání určeného ke zvládnutí teoretických otázek překonávání PVO považujeme přednášky, samostatnou přípravu, semináře, skupinová zaměstnání a taktické letučky.

Samostatná příprava je nejučinnější forma, která zabezpečuje hluboké studium a promyšlení nejsložitějších otázek překonávání prostředků PVO nepřítele. Samostatná příprava musí být plánovitá, za řízení nejbližších velitelů se širokým využitím konzultací specialistů. Jednou z podmínek její vysoké účinnosti je vhodná učebna, speciálně vybavená ke studiu prostředků PVO nepřítele, včasný výběr a

zabezpečení studujících potřebnou literaturou, metodickými přípravami, schématy a grafy.

Semináře je účelné vést k nejdůležitějším tématům překonávání PVO nepřítele. Na zaměstnáních musíme od účastníků dosáhnout přesné a zdůvodněné odpovědi na každou otázku bez použití konspektů a literatury. To umožňuje docílit toho, aby uměli rychle zhodnotit situaci a přijmout zdůvodněné rozhodnutí k překonávání PVO.

Skupinová zaměstnání prohlubují znalosti účastníků a napomáhají získávat návyky pro činnost při překonávání prostředků PVO v určené funkci a situaci. Na těchto zaměstnáních je účelné využívat modelů prostředků PVO, maket, schémat, rádia a promítacích přístrojů. Tím vytvoříme situaci PVO, maximálně blízkou reálným podmínkám. Rozhodnutí a odpovědi účastníků zaměstnání na jednotlivé situace být byt krátké, jasné a přesné. Závěry musí být podloženy propočty, články z řádů, předpisů a směrnic. Na zaměstnáních je výhodné účastníkům dávat úkoly na zjištění prostorů, které nejsou v palbě baterií protiletadlových řízených raket, směrů a výšek letu při největších úhlech zaclonění radiotechnických prostředků a prostředků velení, atd. S přihlédnutím k těmto okolnostem učít je určovat způsob a taktické zásady překonávání PVO.

Taktické letučky považujeme za nejaktivnější formu procvičení jednotlivých prvků překonávání PVO nepřítele. Tato zaměstnání je účelné připravovat na konkrétní příklady dislokace letectva a rozmístění sil a prostředků PVO nepřítele. Na základě určených podmínek letů vlastních letounů se učí letci určovat a zakreslovat do mapy čáry zjištění letounů radiolokátoru nepřítele, prostory odpálení raket, prostory ničení pravděpodobné čáry zteče stíhacích letounů nepřítele a další prvky.

V teoretické přípravě musí letci získat hluboké znalosti prostředků PVO pravděpodobného nepřítele, zvládnout zvláštnosti vedení palby různými prostředky a možnosti jejich bojového použití. Znat rychle určovat silné a slabé stránky v systému PVO, znát požadavky na parametry protistíhacího, protiraketového a protiletadlového dělostřeleckého manévru v závislosti na výšce, délce a kursu střelby (zteče) a bojové možnosti obranného komplexu vlastního letounu při odrážení útoků stíhacích letounů nepřítele, zmaření odpálení a navedení protiletadlových raket v různých vzdálenostech. Na základě získaných znalostí musí letci umět určit nejvýhod-

nější směry, rychlost a profil letu, k překonávání PVO nepřítele, čáry zahájení a ukončení bojového manévrování a použití prostředků radioelektronického boje.

Praktický výcvik letců k překonávání prostředků PVO nepřítele organizujeme na bojových (cvičných bojových) letounech a jeho cílem je naučit letce bojovému manévrování (protiraketový, protiletadlový dělostřelecký a protistíhací manévr), vytvářet racionální bojové sestavy a využívat individuálních prostředků radioelektronického boje. Výcvik uskutečňujeme s pomocí speciálních cvičení v kursech pro bojovou přípravu druhů frontového letectva. Procvičujeme bojové manévrování, skupinové lety a leteckotaktickou přípravu. Dále probíhá praktický výcvik na leteckých cvičeních a cvičeních pozemních vojsk, konaných společně s letectvem.

Chceme zdůraznit, že lety ke splnění různého manévru k překonávání prostředků PVO jsou spojeny s pilotáží letounu v režimech, které jsou blízké maximálně přípustným s plněním jednoduché a složitě pilotáže. Proto nejdůležitější podmínkou úspěšného výcviku letců k bojovému manévrování je vysoká kvalita individuální techniky pilotáže a sladění létání ve skupinách. Dále musí být letec připraven k letům v malých a velmi malých výškách.

Každému letu k procvičení bojového manévrování musí předcházet dokonalá příprava letců na zemi. To umožní podstatně zkrátit nedostatek času ve vzduchu, vyvolaný rychlostí plnění úkonů a zabezpečit opatření k bezpečnosti. V procesu přípravy k letu musí letec podrobně

prostudovat charakter změn hlavních parametrů plněného manévru, zvládnout účelné pořadí rozdělení pozornosti při jeho plnění a procvičit na тренаžeru poslušnost, rychlost a přesnost realizace potřebné činnosti.

Při přípravě k letům je účelné vytvářet pro cvičící určitou taktickou situaci, na jejímž základě se budou rozhodovat k překonávání prostředků PVO. To napomáhá rozvíjet taktické myšlení letců. V souladu s podmínkami plánovaného letu a s vytvořenou taktickou situací je účelné, aby letec samostatně propočítal čáry zjištění letounů radiotechnickými prostředky, stanovil úkoly pro baterie protiletadlových řízených raketových střel (protiletadlovému dělostřelectvu), připadovým stíhacím letounům, hranice prostoru ničení různých prostředků PVO čáry zahájení a ukončení plněného manévru, zakreslili je na mapu a vypracoval schéma plnění letu. Kromě toho při procvičování PVO i dalších prvků bojového použití je účelné používat předběžné modelování letu.

Neustálé a všestranné studium prostředků, systémů a organizace PVO vojsk nepřítele, vyhodnocení jejich slabých a silných stránek, rozhodná a aktivní činnost, která směřuje ke zjištění, zničení a radioelektronickému umlčení systému velení protiletadlových řízených raketových střel a stíhacího letectva, uplatnění různých taktických zásad při plnění bojového letu umožňuje frontovému letectvu úspěšně překonávat protivzdušnou obranu nepřítele a splnit stanovený úkol.